

Otters redden moerasgebieden

Het uitzetten van diersoorten die uit een gebied zijn verdwenen, draait om meer dan het behoud van de soort. Dat stelt Alterra op basis van ervaringen met de herintroductie van otters. Met de otter als ambassadeur is de afgelopen twintig jaar de hele natte natuur er sterk op vooruitgegaan.

De Nederlandse otter wacht op verbindingen met Duitse moerassen voor vers bloed.

De laatste Nederlandse otter stierf eind jaren tachtig. “Het tekende de slechte staat van de natte natuur”, vertelt Hugh Jansman van Alterra. Hij pleitte halverwege de jaren negentig als één van de eersten voor de kunstmatige terugkeer van de otter. De overheid en natuurorganisaties sloegen de handen ineen om het leefgebied van de otter sterk te verbeteren. Als plek daarvoor werd gekozen voor de Overijsselse natuurreservaten de Wieden en de Weerribben.

Herstel

Met het aanleggen van verbindingen tussen versnipperde watergebieden en het herstel van de waterkwaliteit kwam de otter niet zomaar terug. “Het gebied was na alle inspanningen weer geschikt leefgebied voor de otter. Toch zou het nog minstens vijftig jaar hebben geduurd voordat de otters op eigen kracht weer een levensvatbare populatie in Nederland konden hebben opgebouwd”, concludeerde Jansman toen op basis van onderzoek. Op advies van Alterra besloot het ministerie van LNV toen tot herintroductie.

Sinds 2002 zijn er 29 otters uitgezet. De eerste vijftien werden losgelaten in de Weerribben, en later kregen De Wieden en Rottige Meenthe nieuwe bewoners. “De soort heeft zich vervolgens spectaculair snel weten te vestigen”,

vertelt Jansman. Het hele uitzetgebied is gekoloniseerd. Ook in de Lindevallei, Oldematen en het Brandemeer zitten otters.

Veel andere soorten profiteerden van de herstelmaatregelen. Zo is de krabbescheer – een waterplant – weer terug dankzij de verbeterde waterkwaliteit, en profiteren trekkende ringslangen, vlinders en andere dieren van de nieuwe ecologische verbindingen. “De herintroductie draait niet alleen om het behoud van de betreffende soort. De otter komt op vele plekken in Europa voor en was uiteindelijk ook wel naar Nederland gekomen. Maar door dit project is de natte natuur in korte tijd enorm verbeterd”, vertelt Jansman. Volgens hem is de otter een zeer ‘succesvolle ambassadeur’ gebleken. “Jarenlang waren moerasgebieden ondergeschoven kindjes. Dankzij de otter is dit omgeslagen en is er geld gekomen om de natuurkwaliteit te verbeteren en gebieden te verbinden. Voor een libel als de groene glazenmaker loopt niemand warm, maar bij een otter begrijpen veel meer mensen de maatregelen.”

Natte as

Vorig jaar zijn officieel de laatste otters uitgezet. Toch is de toekomst van de otter nog niet gewaarborgd. “Nederland moet voortmaken

met het realiseren van de natte as”, waarschuwt Jansman. Er is namelijk behoefte aan nieuwe dieren uit het buitenland om de nu al bestaande inteelt te doorbreken. “Het gebied is vol, maar wel met dieren die iets teveel aan elkaar verwant zijn. We hebben nog geen afwijkingen gevonden, maar vers bloed is zeer gewenst.”

Nieuwe otters moeten nu zelf naar het gebied zien te komen. Voordat de dieren vanuit Duitsland veilig ons land kunnen bereiken, zijn volgens Jansman nog veel veilige verbindingen tussen moerasgebieden nodig. Als het langer dan tien jaar gaat duren voordat meerdere buitenlandse otters zelfstandig ons land hebben bereikt, dan pleit hij voor bijplaatsing van dieren om verdere inteelt te voorkomen. “De internationale natuurbeschermingsorganisatie IUCN gaat dit jaar de herintroductie van de otter evalueren en op basis daarvan aanbevelingen doen. De overheid kan dit gebruiken voor haar besluitvorming.”

Cluster	Ecologische hoofdstructuur
Informatie:	www.kennisonline.wur.nl
Contact:	Hugh.Jansman@wur.nl 0317 - 48 57 79